

KUOLEMANSURU JA ELÄMÄN MERKITYKSELLISYYS

Lari Launonen

FLIPPED

Mitä on elämän
merkityksellisyys?

Mitä on elämän merkityksellisyys?

- Elämän merkityksellisyys on perimmäinen arvo (itseisarvo) kuten onnellisuus tai moraalisuus
- Merkityksellisyys VS. onnellisuus (esim Äiti Teresa)
- Objektiiivinen VS. subjektiivinen (koettu) merkityksellisyys VS. hydrismi
- Koko elämä VS. yksittäiset kokemukset, ihmissuhteet ja aktiviteetit
- Elämä narratiivina, 'draaman kaari' (Kauppinen 2013)
  - Esim. tasaisen onnellinen elämä, jossa ei ole haasteita tai vastoinkäymisiä ja niiden tuomaa kasvua, ei olisi kovin merkityksellinen
  - Tyypiesimerkki on elämänkaaren progressiivinen muoto: 'vaikeuksista voittoon'; 'tragedian kieltämisestä sen hyväksymiseen'
  - Esim. Pekka Hyysalo, Masaji Ishikawa (*Pako helvetistä* -kirja), *Train Dreams* -elokuva

Miksi kuolema uhkaa
elämän
merkityksellisyyttä?

Take That -fanien haastattelu Jyrkissä 1996

Miksi kuolema uhkaa elämän merkityksellisyyttä?

- Meille merkityksellisten asioiden menetys voi vähentää paitsi elämän subjektiivista myös objektiivista merkityksellisyyttä
- Kuolema koskettaa, kun se riistää meiltä ihmisen, joka tuo elämäämme merkityksellisyyttä
- Käytännöllinen identiteetti = kimppu sitoumuksia, arvostuksia ja huolia, jotka määrittävät meitä ja elämäämme omissa silmissämme
- Suremme 'käytännölliselle identiteetille' tärkeiden ihmisten menetystä (Cholbi 2022)
- Suremme siis kuolemia (tai muita menetyksiä), joiden kautta olemme hahmottaneet elämää ja paikkaamme maailmassa
  - Ex-orjaidentiteetti ja Abraham Lincoln
  - Suomalaisuus ja Mauno Koivisto
  - Ammatti-identiteetti ja tärkeä esikuva
  - Isyys/äitiys ja lapset

Miksi kuolema uhkaa elämän merkityksellisyyttä?

- Käytännöllistä identiteettiä voidaan tarkastella myös narratiivina, elämäntarinana
- Jokainen kirjoittaa mielessään omaa elämäntarinaansa sisältäen menneen, nykyisen ja tulevan (narratiivinen identiteetti; McAdams 2018)
- Näin ollen suremme ihmisiä, joilla on keskeinen rooli elämäntarinassamme
  - Esim., vanhempi, ystävä, opettaja, lapsi...
- Kuolema sotkee elämäntarinamme sivut, repii niitä irti
- Erityisesti lapsen kuolema varhain tai lapsettomuus tekee ison aukon omaan elämäntarinaan, jos isäksi tai äidiksi tuleminen on keskeinen osa identiteettiä

Kuva: Kalle Koponen / HS

Tyhjän sylin suru

Jim Koskinen haluaisi biologisen lapsen, mutta sinkkumiehelle vaihtoehdot ovat Suomessa rajatut. Hän kertoo tyhjän sylin surusta, jota ei nähdä.

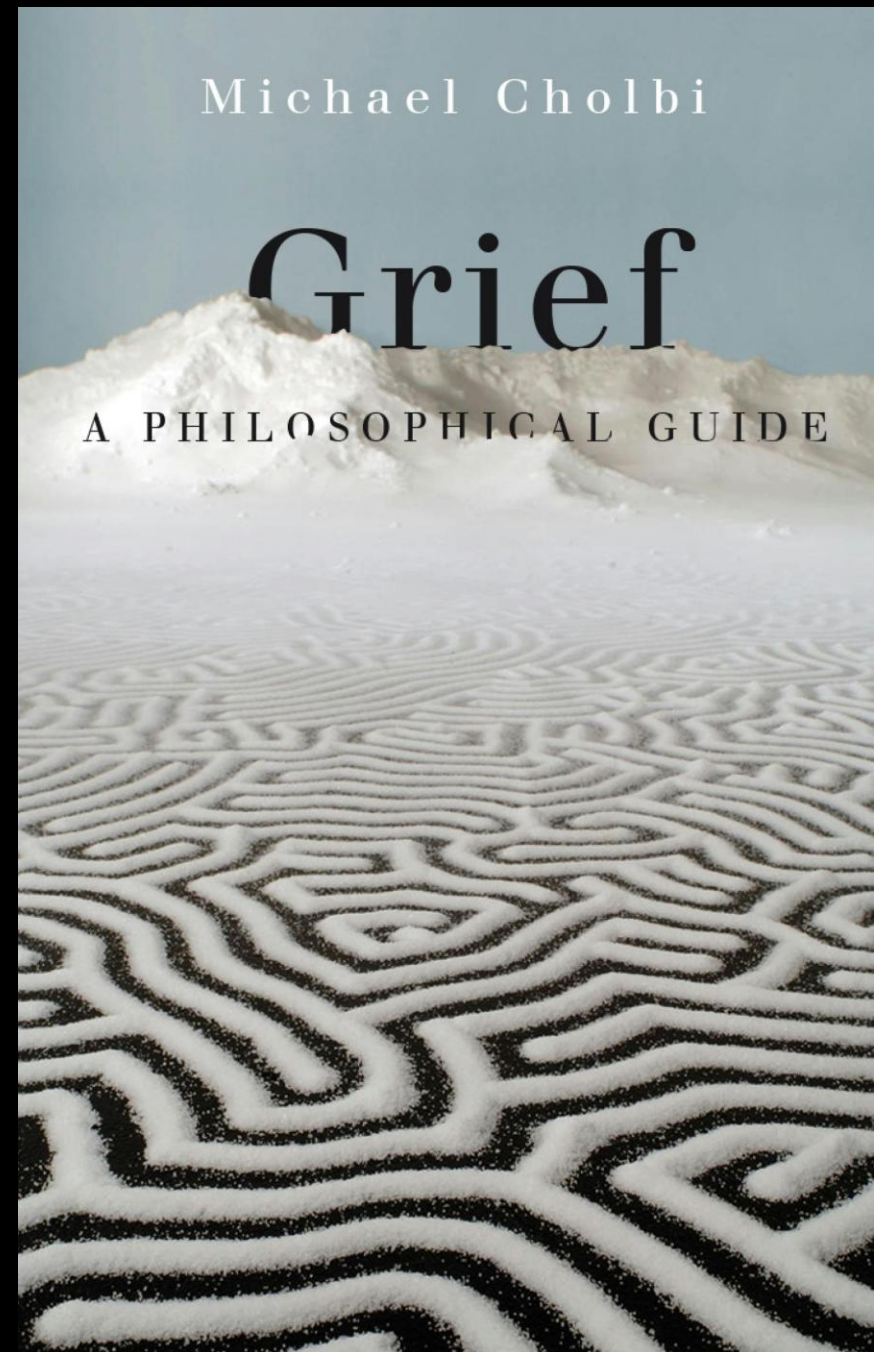
Miten suru voi tukea
elämän
merkityksellisyyttä?

Cholbin mukaan suremisen tarkoitus paljastuu, kun pohdimme, millaista on onnistunut sureminen.

Surutyö on onnistunut silloin, kun olemme integroineet menetyksemme osaksi omaa käytännöllistä identiteettiämme.

Miten suru voi tukea elämän merkityksellisyyttä?

- Menetyksen onnistunut integrointi omaan identiteettiin ja elämäntarinaaan voi vahvistaa elämän merkityksellisyyttä
- Revityt/sotketut sivut kirjoitetaan uusiksi
- *Mitä hän olisi halunnut muiden oppivan itseltään? Miten tämä tragedia voi vahvista arvostustani jokaista hetkeä ja tärkeitä ihmissuhteita kohtaan? Voisinko edistää vainajalle tärkeitä päämääriä?*
- ”Lunastava sureminen” (Wolterstorff 2025)
  - Lahjoittaminen, säätiöiden perustaminen
  - Erika Kirk (salamurhatun Charlie Kirkin vaimo)

Kirjallisuutta

Cholbi, Michael. 2022. *Grief: A Philosophical Guide*. Princeton University Press.

Kauppinen, Antti. 2012. Meaningfulness and time. *Philosophy and Phenomenological Research*, 84(2), 345–377.

Launonen, Lari. 2024. *Poikani, elä vielä ensi talvi: Lyhyen elämän filosofia*. Otava

Launonen, Lari. 2022. Kelle olemme kyneleemme velkaa? Kuolemansurun moraalista merkityksestä. Areiopagi.fi <https://www.areiopagi.fi/2022/11/kelle-olemme-kyneleemme-velkaa-kuolemansurun-moraalisesta-merkityksesta/>

McAdams, Dan P. 2018. Narrative Identity: What Is It? What Does It Do? How Do You Measure It? *Imagination, Cognition and Personality*. 37(3), 359–372.

Wolterstorff, Nicholas. 2025. “My problem was not with grief with a capital G. My problem was that Eric was dead.” *New York Times*. <https://www.nytimes.com/2025/03/02/opinion/wolterstorff-god-faith-death.html>